

Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Fact Sheet

Η ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ LEADER

βασικός οδηγός

Η ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ LEADER

βασικός οδηγός

**Η Άμεση Ευρώπη είναι μια υπηρεσία που σας βοηθά να βρείτε
απαντήσεις στα ερωτήματά σας για την Ευρωπαϊκή Ένωση**

Αριθμός δωρεάν τηλεφωνικής κλήσης (*):

00 800 6 7 8 9 10 11

(*). Ορισμένες εταιρείες κινητής τηλεφωνίας δεν επιτρέπουν την πρόσβαση στους αριθμούς
00 800, ή οι κλήσεις αυτές μπορεί να χρεώνονται.

Το κείμενο της παρούσας δημοσίευσης έχει απλώς ενημερωτικό χαρακτήρα και δεν συνεπάγεται νομική δέσμευση.

«Οι φωτογραφίες αποτελούν πνευματική ιδιοκτησία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, εκτός αν άλλως ορίζεται.»

Περισσότερες πληροφορίες για την Ευρωπαϊκή Ένωση παρέχονται από το Διαδίκτυο
μέσω του εξυπηρετητή Europa (<http://europa.eu>).

Βιβλιογραφικό δελτίο υπάρχει στο τέλος του τεύχους.

Λουξεμβούργο: Υπηρεσία Επίσημων Εκδόσεων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, 2006

ISBN 92-79-02043-9

© Ευρωπαϊκές Κοινότητες, 2006

Επιτρέπεται η αναπαραγωγή με αναφορά της πηγής.

Printed in Belgium

ΤΥΠΩΜΕΝΟ ΣΕ ΧΑΡΤΙ ΛΕΥΚΑΣΜΕΝΟ ΧΩΡΙΣ ΧΛΩΡΙΟ

Η προσέγγιση Leader: βασικός οδηγός

Σκοπός του παρόντος εγγράφου

Το παρόν έγγραφο παρουσιάζει την προσέγγιση Leader εξηγώντας τον τρόπο με τον οποίο η συγκεκριμένη προσέγγιση μπορεί να λειτουργήσει προς όφελος της ανάπτυξης των αγροτικών κοινοτήτων. Δίνει επίσης ορισμένες βασικές πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο η εν λόγω προσέγγιση πρέπει να εφαρμοστεί σε τοπικό επίπεδο ως αναπόσπαστο μέρος της πολιτικής της αγροτικής ανάπτυξης της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ).

Περιλαμβάνει:

- την περιγραφή της έννοιας Leader
- τα κύρια χαρακτηριστικά της προσέγγισης Leader
- στοιχειώδη επεξήγηση του τρόπου με τον οποίο η προσέγγιση Leader λειτουργεί επιτοπίως
- τα κύρια κέντρα πληροφόρησης και επικοινωνίας για συμπληρωματικές πληροφορίες.

Απευθύνεται σε όλους τους ενδιαφερόμενους φορείς του αγροτικού τομέα οι οποίοι εκδηλώνουν ενδιαφέρον για

ανάληψη πρωτοβουλιών αγροτικής ανάπτυξης τοπικού επιπέδου ή για συμμετοχή σε αυτές. Μπορεί να είναι διαχειριστές σε εθνικό, περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο, γεωργοί ή άλλα ενεργά μέλη της αγροτικής κοινότητας — όλοι μπορούν δυνητικά να διαδραματίσουν κάποιο ρόλο στο πλαίσιο της προσέγγισης Leader.

Σκοπός μας είναι να εξηγήσουμε στους υπεύθυνους λήψης αποφάσεων και στις αρμόδιες αρχές του προγράμματος, ιδίως στα καινούργια και πιθανόν στα μελλοντικά κράτη μέλη, τι είναι το Leader και τον τρόπο με τον οποίο μπορεί να εφαρμοστεί. Αποσκοπούμε επίσης να δείξουμε στις αγροτικές κοινότητες της ΕΕ ότι η προσέγγιση Leader μπορεί να τους δώσει την ευκαιρία να αναλάβουν πρωτοβουλία και να συμμετάσχουν ενεργά στα προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης στην περιοχή τους (καθώς και να επωφεληθούν από τη χρηματοδοτική ενίσχυση που παρέχει η πρωτοβουλία Leader).

Σκοπός του παρόντος εγγράφου είναι να αποτελέσει έναν εισαγωγικό και ευανάγνωστο οδηγό. Δεν υπεισέρχεται σε κάθε πτυχή του ιστορικού της πρωτοβουλίας Leader ή των κανονιστικών διατάξεων και των διοικητικών διαδικασιών που συνδέονται με την εν λόγω πρωτοβουλία. Πληροφορίες για τις συγκεκριμένες πτυχές είναι δυνατόν να ληφθούν αλλού (στο παρόν έγγραφο αναφέρονται ορισμένα κέντρα πληροφόρησης).

Περιεχόμενα

1.	Η προσέγγιση της αγροτικής ανάπτυξης από το Leader: περί τίνος πρόκειται;	5
2.	Τα επτά κύρια χαρακτηριστικά της προσέγγισης Leader	8
3.	Η εφαρμογή της πρωτοβουλίας Leader σε τοπικό επίπεδο	16
4.	Η πρωτοβουλία Leader μελλοντικά: ενσωμάτωσή της	18
5.	Κέντρα πληροφόρησης και επικοινωνίας για περαιτέρω πληροφορίες όσον αφορά την προσέγγιση Leader	19
6.	Παραδείγματα πρακτικής υλοποίησης της πρωτοβουλίας Leader	21

1. Η προσέγγιση της αγροτικής ανάπτυξης από το Leader: περί τίνος πρόκειται;

Η πολιτική αγροτικής ανάπτυξης αποτελεί μια ολοένα και σημαντικότερη συνιστώσα της κοινής γεωργικής πολιτικής (ΚΓΠ). Προωθεί την αειφόρο ανάπτυξη των αγροτικών περιοχών της Ευρώπης, αντιμετωπίζοντας τα οικονομικά, κοινωνικά και περιβαλλοντικά προβλήματα. Πάνω από το ήμισυ του πληθυσμού της ΕΕ ζει σε αγροτικές περιοχές οι οποίες καλύπτουν το 90 % του εδάφους της ΕΕ⁽¹⁾. Το Leader αποτελεί μια καινοτόμο προσέγγιση στο πλαίσιο της πολιτικής αγροτικής ανάπτυξης της ΕΕ.

Τα αρχικά Leader σημαίνουν στα ελληνικά «Διασύνδεση των δράσεων αγροτικής ανάπτυξης»⁽²⁾. Όπως υποδηλώνει το όνομά της, πρόκειται για μια μέθοδο δραστηριοποίησης και υλοποίησης της αγροτικής ανάπτυξης σε τοπικές αγροτικές κοινότητες και όχι για μια παγιωμένη σειρά μέτρων προς εφαρμογή. Η πείρα έχει δείξει ότι το Leader μπορεί να επιφέρει πραγματική διαφορά στην καθημερινή ζωή των ανθρώπων στις αγροτικές περιοχές. Μπορεί να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στην εξεύρεση καινοτόμων απαντήσεων σε παλαιά και νέα αγροτικά προβλήματα και να καταστεί ένα είδος «εργαστηρίου» για την οικοδόμηση τοπικών ικανοτήτων και τον πειραματισμό νέων τρόπων αντιμετώπισης των αναγκών των αγροτικών κοινοτήτων. Έχει επιφέρει αξιόλογα αποτελέσματα σε πολλές αγροτικές περιοχές των κρατών μελών της ΕΕ των Δεκαπέντε⁽³⁾ και θα μπορούσε να διαδραματίσει αξιοσημείωτο ρόλο στην παροχή βοήθειας στις αγροτικές περιοχές των καινούργιων και των μελλοντικών κρατών μελών της ΕΕ, ώστε να προσαρμοστούν στη σημερινή μεταβαλλόμενη πραγματικότητα.

Από την έναρξη υλοποίησής του το 1991, το Leader παρείχε στις αγροτικές κοινότητες της ΕΕ τα εργαλεία για να διαδραματίσουν ενεργό ρόλο στη διαμόρφωση του μέλλοντός τους. Με τον καιρό εξελίχθηκε, όπως και ολόκληρη η ΚΓΠ. Οι πληροφορίες που προέρχονται από τις αξιολογήσεις και από τους ενδιαφερόμενους φορείς του αγροτικού τομέα καταδεικνύουν ότι η προσέγγιση Leader αποτελεί ένα εργαλείο το οποίο λειτουργεί καλά, σε πολύ διαφορετικές καταστάσεις και είδη περιοχών, και κατά συνέπεια προσαρμόζει τη χάραξη της αγροτικής πολιτικής στην εξαιρετικά μεγάλη ποικιλία αναγκών των αγροτικών

περιοχών. Για τους λόγους αυτούς, αυτή τη στιγμή αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της πολιτικής αγροτικής ανάπτυξης. Η προσέγγιση Leader, με την ενθάρρυνση της τοπικής συμμετοχής στην εκπόνηση και εφαρμογή των στρατηγικών αειφόρου ανάπτυξης, μπορεί να αποδειχθεί ένας πολύτιμος πόρος για τη μελλοντική αγροτική πολιτική.

Για την περίοδο προγραμματισμού 2007–2013, η πρωτοβουλία Leader δεν θα αποτελεί πλέον ένα μεμονωμένο πρόγραμμα, αλλά θα ενταχθεί («ενσωματωθεί») σε όλα τα εθνικά/περιφερειακά προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης. Με τον τρόπο αυτό ανοίγονται νέες δυνατότητες για την προσέγγιση Leader ώστε να εφαρμοστεί σε μια πολύ ευρύτερη κλίμακα και σε ένα ευρύτερο φάσμα δραστηριοτήτων αγροτικής ανάπτυξης απ' ό,τι έως σήμερα.

Η πρωτοβουλία Leader ενθαρρύνει τις αγροτικές περιοχές να διερευνήσουν νέους τρόπους ώστε να καταστούν ή να παραμείνουν ανταγωνιστικές, να επωφεληθούν τα μάλα από τα πλεονεκτήματά τους και να ανταποκριθούν στις προκλήσεις που ίσως αντιμετωπίζουν, όπως η γήρανση του πληθυσμού, το χαμηλό επίπεδο παροχής υπηρεσιών ή η έλλειψη ευκαιριών απασχόλησης. Με τον τρόπο αυτό η πρωτοβουλία Leader συμβάλλει στη βελτίωση της ποιότητας ζωής στις αγροτικές περιοχές, τόσο των γεωργικών οικογενειών όσο και του ευρύτερου αγροτικού πληθυσμού. Χρησιμοποιεί την ολιστική προσέγγιση για την αντιμετώπιση των αγροτικών προβλημάτων. Αναγνωρίζει παραδείγματος χάρη ότι η ανταγωνιστικότητα της παραγωγής τροφίμων, το ελκυστικό περιβάλλον και η δημιουργία ευκαιριών απασχόλησης για τον τοπικό πληθυσμό αποτελούν αμοιβαία υποστηρικτικές πτυχές της αγροτικής ζωής, οι οποίες απαιτούν ειδικές δεξιότητες, κατάλληλες τεχνολογίες και υπηρεσίες που πρέπει να αντιμετωπίζονται ως μία συνεκτική δέσμη και με μέτρα πολιτικής προσαρμοζόμενα κατά περίπτωση.

Από την έναρξη υλοποίησής της το 1991, η πρωτοβουλία Leader προσπάθησε να εξασφαλίσει στις αγροτικές κοινότητες της ΕΕ μια μέθοδο για την εμπλοκή των τοπικών εταίρων στον προσανατολισμό της μελλοντικής ανάπτυξης της περιοχής τους. Η προσέγγιση Leader δημιούργησε μεγάλο ενδιαφέρον εντός της ΕΕ και πέραν αυτής. Αποτέλεσε αντικείμενο μίμησης πέρα από τον στενό κύκλο των δικαιούχων της. Το ενδιαφέρον το οποίο δημιούργησε η πρωτοβουλία Leader επηρέασε ενίοτε τις εθνικές, περιφερειακές και τοπικές διοικήσεις, καθώς και τις πολιτικές, χάρη στην ικανότητά της να αντιμετωπίζει τα προβλήματα ανάπτυξης μέσα από νέες μορφές συμπράξεων και συσχετισμού των δραστηριοτήτων.

Η πρωτοβουλία Leader είναι συμπληρωματική των άλλων ευρωπαϊκών και εθνικών προγραμμάτων. Επί παραδείγματι, οι δράσεις Leader μπορούν να ενεργοποιήσουν και να κινητοποιήσουν τοπικούς πόρους μέσω της υποστήριξης προαναπτυξιακών έργων (όπως διαγνωστικές μελέτες και μελέτες

(¹) Στην ΕΕ των 25 κρατών μελών (ΕΕ των Εικοσι Πέντε).

(²) Στα γαλλικά, «Liaison entre actions de développement rural».

(³) Η ΕΕ των 15 κρατών μελών πριν από τη διεύρυνσή της σε 25 κράτη μέλη, τον Μάιο του 2004.

σκοπιμότητας ή οικοδόμηση τοπικών ικανοτήτων), τα οποία μπορούν να βελτιώσουν την ικανότητα των συγκεκριμένων περιοχών να έχουν πρόσβαση και να χρησιμοποιήσουν όχι μόνο τα κονδύλια του Leader αλλά και άλλες πηγές χρηματοδότησης της ανάπτυξής τους (π.χ. ευρύτερα ευρωπαϊκά και εθνικά προγράμματα τοπικής και περιφερειακής ανάπτυξης). Το Leader παρέχει επίσης στήριξη σε τομείς και κατηγορίες δικαιούχων που συχνά δεν λαμβάνουν κανενός είδους στήριξη ή λαμβάνουν μόνο περιορισμένη στήριξη στο πλαίσιο άλλων προγραμμάτων που υλοποιούνται στις αγροτικές περιοχές, όπως οι πολιτιστικές δραστηριότητες, η βελτίωση του φυσικού περιβάλλοντος, η αποκατάσταση κτιρίων αρχιτεκτονικού ενδιαφέροντος και πολιτιστικής κληρονομιάς, ο αγροτουρισμός, η βελτίωση της διασύνδεσης παραγωγών και καταναλωτών κλπ.

Η πρωτοβουλία Leader ενθαρρύνει τους κοινωνικοοικονομικούς φορείς να συνεργαστούν, να παράγουν αγαθά και υπηρεσίες τα οποία δημιουργούν τη μέγιστη δυνατή προστιθέμενη αξία στην περιοχή τους.

Σύντομο ιστορικό του Leader

Το Leader ξεκίνησε το 1991 με σκοπό τη βελτίωση του αναπτυξιακού δυναμικού των αγροτικών περιοχών, αξιοποιώντας τις τοπικές πρωτοβουλίες και δεξιότητες, προωθώντας την απόκτηση τεχνογνωσίας σχετικά με την ολοκληρωμένη ανάπτυξη σε τοπικό επίπεδο και διαδίδοντας τη συγκεκριμένη τεχνογνωσία σε άλλες αγροτικές περιοχές.

α) Η πρωτοβουλία Leader αποτελεί μέρος της ευρύτερης πολιτικής αγροτικής ανάπτυξης της ΕΕ

Οι σκοποί της πρωτοβουλίας Leader ευθυγραμμίζονται με τους σκοπούς της συνολικής πολιτικής αγροτικής ανάπτυξης της ΕΕ. Η εξελισσόμενη ΚΓΠ λαμβάνει υπόψη την ποικιλομορφία των αγροτικών περιοχών και των φυσικών τοπίων, τον πλούτο των τοπικών ταυτοτήτων και την αυξανόμενη αξία που η κοινωνία μας αποδίδει στο υψηλής ποιότητας φυσικό περιβάλλον. Αυτά αναγνωρίζονται ως τα μεγαλύτερα πλεονεκτήματα των αγροτικών περιοχών της ΕΕ.

β) Η ιστορία της πρωτοβουλίας Leader

Οι διαφορετικές προσεγγίσεις της αγροτικής ανάπτυξης που δοκιμάστηκαν πριν από τις αρχές της δεκαετίας του 1990 ήταν γενικά τομειακού χαρακτήρα, επικεντρώνονταν πρωτίστως στους γεωργούς και αποσκοπούσαν να ενθαρρύνουν τη διαρθρωτική αλλαγή της γεωργίας. Χρησιμοποίησαν προσεγγίσεις «από την κορυφή προς τη βάση», με καθεστώτα χορήγησης ενισχύσεων για τα οποία οι αποφάσεις λαμβάνονταν σε εθνικό ή περιφερειακό επίπεδο. Οι ενδιαφερόμενοι φορείς σε τοπικό επίπεδο δεν ενθαρρύνονταν πάντα να αποκτήσουν δεξιότητες ώστε να καταστούν οι αρχιτέκτονες του μέλλοντος των περιοχών τους.

Η προσέγγιση από τη βάση προς την κορυφή, βασισμένη στην περιοχή, στην οποία συμμετέχουν οι τοπικές κοινότητες και η οποία προσθέτει αξία στους τοπικούς πόρους, αναδείχτηκε σταδιακά ως ο νέος τρόπος δημιουργίας θέσεων απασχόλησης και επιχειρήσεων στις αγροτικές περιοχές. Η πρωτοβουλία Leader ξεκίνησε πειραματικά, συνενώνοντας σε τοπικό επίπεδο διάφορα έργα και ιδέες, ενδιαφερόμενους φορείς και πόρους. Αποδείχτηκε το ιδανικό εργαλείο πειραματισμού για τη διεύρυνση των ευκαιριών των αγροτικών περιοχών.

Το τμήμα του εδάφους της ΕΕ στο οποίο εφαρμόζεται η προσέγγιση Leader, ο αριθμός των ομάδων Leader και το επίπεδο χρηματοδότησης που παρέχεται σε προσεγγίσεις τύπου Leader αυξήθηκαν ουσιαστικά από την έναρξη υλοποίησης του Leader το 1991.

γ) Πλαίσιο πολιτικής: από την πιλοτική πρωτοβουλία στην ενσωμάτωση

Με όρους πολιτικής, το Leader εισήχθη ως «κοινωνική πρωτοβουλία» η οποία χρηματοδοτήθηκε μέσω των διαρθρωτικών ταμείων της ΕΕ. Υπήρξαν τρεις γενιές Leader: το Leader I (1991–1993), το Leader II (1994–1999) και το Leader+ (2000–2006). Όλο αυτό το διάστημα τα κράτη μέλη και οι περιφέρειες είχαν μεμονωμένα προγράμματα Leader με ξεχωριστή χρηματοδότηση σε επίπεδο ΕΕ. Από το 2007 και εφεξής,

η προσέγγιση Leader θα ενταχθεί («ενσωματωθεί») στη συνολική πολιτική αγροτικής ανάπτυξης της ΕΕ. Αυτό σημαίνει ότι η προσέγγιση Leader θα συμπεριλαμβάνεται στα εθνικά και περιφερειακά γενικά προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης που υποστηρίζονται από την ΕΕ, παράλληλα με μια σειρά άλλων

αξόνων αγροτικής ανάπτυξης. Από το 2007 η χρηματοδότηση του άξονα Leader θα προέρχεται από τα συνολικά κονδύλια που λαμβάνει κάθε κράτος μέλος από την ΕΕ στο πλαίσιο του νέου Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης.

Πρωτοβουλίες Leader	Αριθμός ομάδων τοπικής δράσης	Καλυπτόμενη έκταση	Χρηματοδότηση ΕΕ
Leader I	217	367 000 km ²	442 εκατ. EUR
Leader II	906	1 375 144 km ²	1 755 εκατ. EUR
Leader+	893	1 577 386 km ²	2 105,1 εκατ. EUR

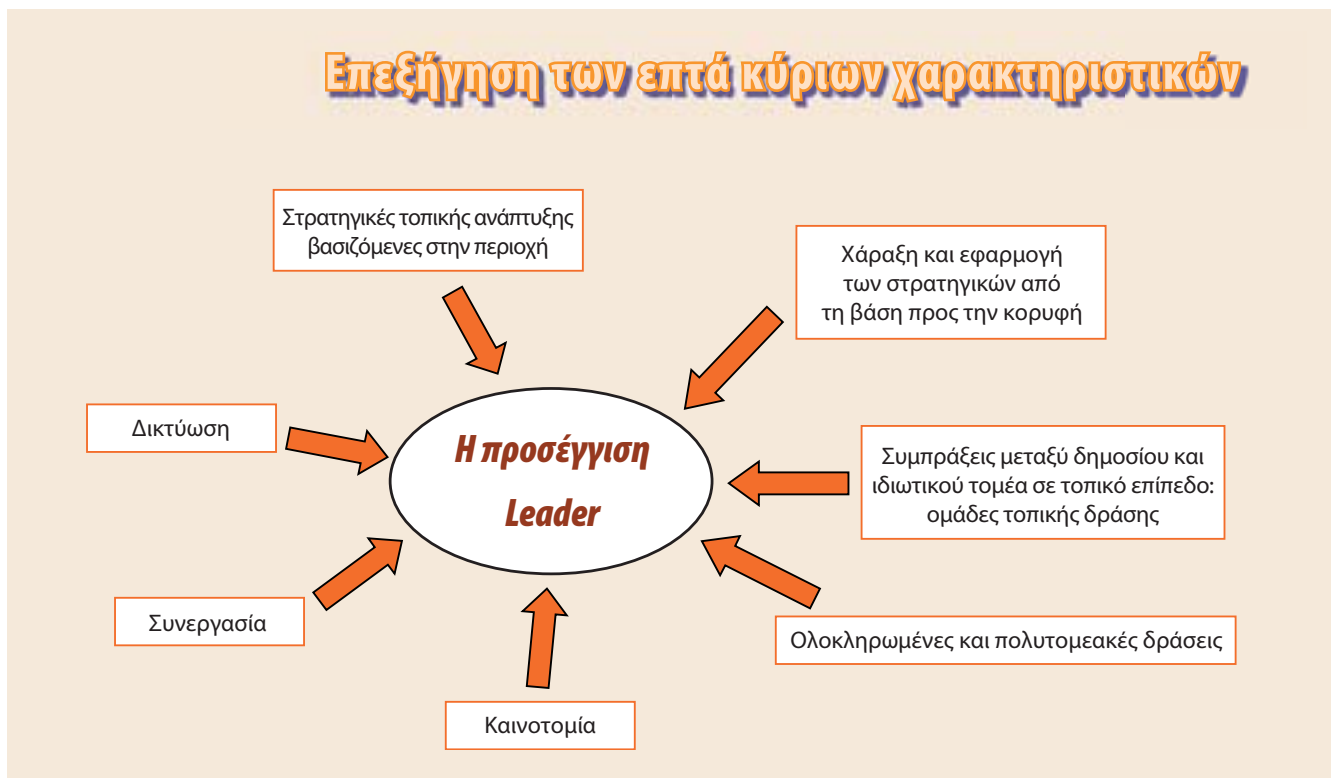
2. Τα επτά κύρια χαρακτηριστικά της προσέγγισης Leader

Η κεντρική ιδέα της πρωτοβουλίας Leader

Η κεντρική ιδέα που διαπερνά την προσέγγιση Leader είναι ότι, δεδομένης της ποικιλομορφίας των γεωργικών περιοχών της Ευρώπης, οι αναπτυξιακές στρατηγικές είναι αποτελεσματικότερες και αποδοτικότερες όταν αποφασίζονται και εφαρμόζονται σε τοπικό επίπεδο, από τοπικούς φορείς, και συνοδεύονται από σαφείς και διαφανείς διαδι-

κασίες, την υποστήριξη των αρμόδιων δημόσιων διοικήσεων και την αναγκαία τεχνική βοήθεια για τη μεταφορά της ορθής πρακτικής.

Η διαφορά μεταξύ της πρωτοβουλίας Leader και των άλλων πιο παραδοσιακών μέτρων αγροτικής πολιτικής συνίσταται στο ότι αυτή αναδεικνύει «τον τρόπο» προσέγγισης, παρά «αυτό» που χρειάζεται να γίνει. Η προσέγγιση Leader συνοψίζεται σε επτά κύρια χαρακτηριστικά. Εδώ περιγράφονται χωριστά, πλην όμως είναι σημαντικό να λαμβάνονται υπόψη στο σύνολό τους. Κάθε χαρακτηριστικό συμπληρώνει και αλληλεπιδρά θετικά με τα άλλα στο πλαίσιο της συνολικής διαδικασίας υλοποίησης, με διαρκή αποτελέσματα επί της δυναμικής των αγροτικών περιοχών και των ικανοτήτων τους να επιλύουν τα οικεία προβλήματα.

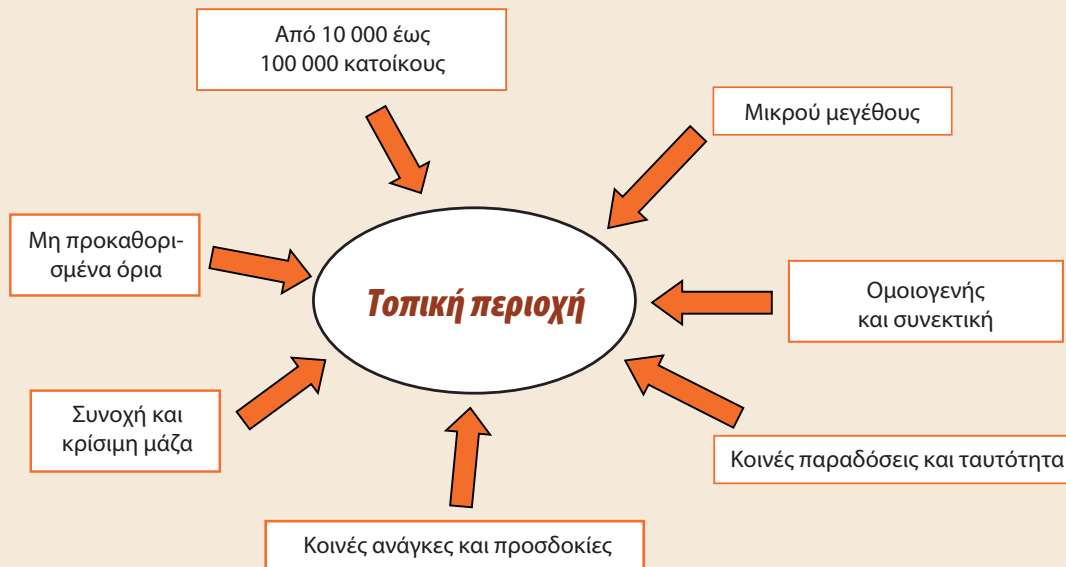
Χαρακτηριστικό 1 — Στρατηγικές τοπικής ανάπτυξης βασιζόμενες στην περιοχή

Μια προσέγγιση βασισμένη στην περιοχή χρησιμοποιεί ως στόχο για την εφαρμογή της πολιτικής μια μικρή, ομοιογενή και κοινωνικά συνεκτική ζώνη, η οποία συχνά χαρακτηρίζεται από κοινές παραδόσεις, τοπική ταυτότητα, την αίσθηση του ανήκειν σε αυτήν ή κοινές ανάγκες και προσδοκίες. Έχοντας μια τέτοια περιοχή ως σημείο αναφοράς διευκολύνεται ο εντοπισμός των τοπικών πλεονεκτημάτων και αδυναμιών, των απειλών και των ευκαιριών, του ενδογενούς δυναμικού, καθώς και ο προσδιορισμός των

σημαντικών φραγμών στην αειφόρο ανάπτυξη. Η έννοια «βασισμένη στην περιοχή» στην ουσία σημαίνει τοπική.

Η εν λόγω προσέγγιση είναι πιθανόν να λειτουργεί καλύτερα από άλλες προσεγγίσεις, διότι επιτρέπει να προσαρμόζονται ακριβέστερα οι δράσεις ώστε να ανταποκρίνονται στις πραγματικές ανάγκες και στο τοπικό ανταγωνιστικό πλεονέκτημα. Η επιλεγείσα περιοχή πρέπει να έχει επαρκή συνοχή και κρίσιμη μάζα από την άποψη των ανθρώπινων, χρηματοδοτικών και οικονομικών πόρων, προκειμένου να υποστηριχθεί μια βιώσιμη στρατηγική τοπικής ανάπτυξης. Δεν είναι υποχρεωτικό να αντιστοιχεί σε προκαθορισμένα διοικητικά όρια.

Μια προσέγγιση βασιζόμενη στην περιοχή

Ο ορισμός της «τοπικής περιοχής» δεν είναι ούτε γενικός ούτε στατικός. Αντιθέτως, εξελίσσεται και μεταβάλλεται εξαιτίας των ευρύτερων οικονομικών και κοινωνικών αλλαγών, του ρόλου της γεωργίας, της διαχείρισης των γαιών και των περιβαλλοντικών προβληματισμών, καθώς και των γενικών αντιλήψεων για τις αγροτικές περιοχές.

Χαρακτηριστικό 2 — Προσέγγιση από τη βάση προς την κορυφή

Η προσέγγιση από τη βάση προς την κορυφή σημαίνει ότι οι τοπικοί φορείς συμμετέχουν στη λήψη αποφάσεων σχετικά με τη στρατηγική καθώς και στην επιλογή των προτεραιοτήτων που πρέπει να ακολουθηθούν στην περιοχή τους. Η πείρα έδειξε ότι η προσέγγιση από τη βάση προς την κορυφή δεν πρέπει να θεωρείται ως εναλλακτική επιλογή ή να αντιτίθεται στις προσεγγίσεις από την κορυφή προς τη βάση των εθνικών ή/και των περιφερειακών αρχών, αλλά να συνδυάζεται και να αλληλεπιδρά με αυτές προκειμένου να επιτευχθούν καλύτερα συνολικά αποτελέσματα.

Εκ των επτά χαρακτηριστικών του Leader το πιο χαρακτηριστικό είναι η προσέγγιση από τη βάση προς την κορυφή. Οι αγροτικές πολιτικές που ακολουθούν τη συγκεκριμένη προσέγγιση πρέπει να σχεδιαστούν και να υλοποιηθούν με τρόπο ώστε να προσαρμόζονται καλύτερα στις ανάγκες των κοινοτήτων τις οποίες εξυπηρετούν. Ένας τρόπος διασφάλισης αυτού είναι να κληθούν όλοι οι ενδιαφερόμενοι τοπικοί φορείς να αναλάβουν τα ηνία και να συμμετάσχουν. Αυτό ισχύει τόσο για την ΕΕ των 15 κρατών μελών όσο και για την ΕΕ των 25, αλλά είναι εξίσου σημαντικό για τις χώρες που προσδοκούν να γίνουν μέλη της ΕΕ, στις

οποίες υφίστανται διαρθρωτικά προβλήματα στον τομέα της γεωργίας και πολλές ευκαιρίες για τη βελτίωση της ποιότητας της αγροτικής ζωής.

Η εμπλοκή των τοπικών φορέων συμπεριλαμβάνει τον πληθυσμό με την ευρεία έννοια του όρου, τις οικονομικές και κοινωνικές ομάδες συμφερόντων και τους αντιπροσωπευτικούς οργανισμούς του δημοσίου και του ιδιωτικού τομέα. Η δημιουργία ικανοτήτων είναι μια ουσιαστική συνιστώσα της προσέγγισης από τη βάση προς την κορυφή, στην οποία συμπεριλαμβάνονται:

- η ευαισθητοποίηση, η επιμόρφωση, η συμμετοχή και η κινητοποίηση του τοπικού πληθυσμού προκειμένου να εντοπιστούν τα πλεονεκτήματα και οι αδυναμίες της περιοχής (ανάλυση)·
- η συμμετοχή διαφορετικών ομάδων συμφερόντων στη χάραξη της στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης·
- η εκπόνηση σαφών κριτηρίων για την επιλογή, σε τοπικό επίπεδο, των κατάλληλων δράσεων (έργα) για την υλοποίηση της στρατηγικής.

Η συμμετοχή δεν πρέπει να περιορίζεται στην αρχική φάση, αλλά να επεκτείνεται σε ολόκληρη τη διαδικασία υλοποίησης, συμβάλλοντας στη χάραξη στρατηγικής, στην ολοκλήρωση των επιλεχθέντων έργων και στον απολογισμό της κατάστασης, καθώς και στη μάθηση για το μέλλον. Υπάρχουν επίσης σημαντικά θέματα διαφάνειας τα οποία χρειάζεται να αντιμετωπιστούν κατά τις διαδικασίες δραστηριοποίησης και διαβουλεύσεων, προκειμένου να επιτευχθεί συναίνεση μέσω του διαλόγου και της διαπραγμάτευσης μεταξύ συμμετεχόντων φορέων.

Χαρακτηριστικό 3 — Συμπράξεις δημόσιου και ιδιωτικού τομέα: οι ομάδες τοπικής δράσης (ΟΤΔ)

Η δημιουργία μιας τοπικής σύμπραξης, γνωστής ως «ομάδα τοπικής δράσης» (ΟΤΔ) αποτελεί ένα πρωτότυπο και σημαντικό χαρακτηριστικό της προσέγγισης Leader. Η ΟΤΔ έχει ως καθήκον τον προσδιορισμό και την υλοποίηση της στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης, λαμβάνοντας αποφάσεις σχετικά με την κατανομή των χρηματοδοτικών της πόρων και τη διαχείρισή τους. Οι ΟΤΔ αναμένεται να είναι αποτελεσματικές στην τόνωση της αειφόρου ανάπτυξης για τους εξής λόγους:

- ομαδοποιούν και συνδυάζουν τους διαθέσιμους ανθρώπινους και χρηματοδοτικούς πόρους του δημόσιου τομέα, του ιδιωτικού τομέα, της κοινωνίας των πολιτών και των εθελοντικών φορέων
- συγκεντρώνουν τους τοπικούς φορείς γύρω από συλλογικά έργα και πολυτομεακές δράσεις, προκειμένου να επιτύχουν συνέργεια, κοινό ιδιοκτησιακό καθεστώς, καθώς και την κρίσιμη μάζα που απαιτείται για τη βελτίωση της οικονομικής ανταγωνιστικότητας της περιοχής
- ενισχύουν το διάλογο και τη συνεργασία μεταξύ διαφορετικών αγροτικών φορέων, οι οποίοι συχνά έχουν ελάχιστη πείρα στη μεταξύ τους συνεργασία, μειώνοντας ενδεχόμενες διενέξεις και διευκολύνοντας την εξεύρεση λύσεων κατόπιν διαπραγμάτευσης, μέσω διαβούλευσης και συζητήσεων

- διευκολύνουν, μέσω της αλληλεπίδρασης των διαφορετικών εταίρων, τις διαδικασίες προσαρμογής και αλλαγών στον τομέα της γεωργίας (π.χ. προϊόντα ποιότητας, τροφικές αλυσίδες), το συνυπολογισμό των περιβαλλοντικών προβληματισμών, τη διαφοροποίηση της αγροτικής οικονομίας και την ποιότητα ζωής.

Η ΟΤΔ πρέπει να συνδέει εταίρους του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα, να είναι ισόρροπη και αντιπροσωπευτική των υφιστάμενων τοπικών ομάδων συμφερόντων, να προέρχεται από διαφορετικούς κοινωνικοοικονομικούς τομείς της περιοχής. Σε επίπεδο λήψης αποφάσεων, οι εταίροι του ιδιωτικού τομέα και οι ενώσεις πρέπει να αποτελούν το 50 % τουλάχιστον της τοπικής σύμπραξης.

Οι ΟΤΔ μπορούν να συστήνονται κατά περίπτωση (ad hoc) προκειμένου να έχουν πρόσβαση στη στήριξη Leader ή να βασίζονται σε ήδη υφιστάμενες συμπράξεις. Διαθέτοντας μια ομάδα επαγγελματιών και έχοντας αρμοδιότητες λήψης αποφάσεων, η ΟΤΔ αποτελεί ένα μοντέλο οργάνωσης που μπορεί να επηρεάσει με θετικό τρόπο την υλοποίηση πολιτικών. Η πείρα δείχνει ότι ορισμένοι τύποι ΟΤΔ αναπτύχθηκαν με βάση αυτά τα κοινά χαρακτηριστικά, ως αποτέλεσμα διαφορετικών μορφών περιφερειακής και εθνικής πολιτικής και θεσμικής οργάνωσης, καθώς και με διαφορετικούς βαθμούς αυτονομίας όσον αφορά την έγκριση των έργων και την οικονομική διαχείριση. Ο ρόλος και οι αρμοδιότητες των ΟΤΔ εξελίχθηκαν επίσης με τον

καιρό σε ορισμένα κράτη μέλη, καθώς μεγάλωσε η εξοικείωση με την προσέγγιση Leader.

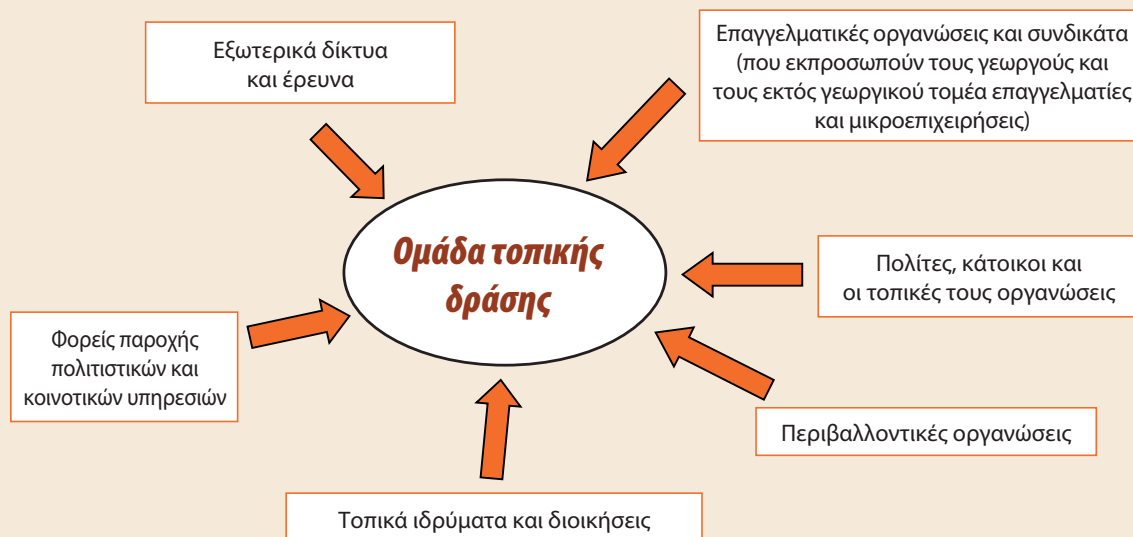
Οι ΟΤΔ αποφασίζουν την κατεύθυνση και το περιεχόμενο της τοπικής στρατηγικής για την αγροτική ανάπτυξη και λαμβάνουν αποφάσεις για τα διάφορα έργα που πρόκειται να χρηματοδοτηθούν. Οι πραγματικές πληρωμές συχνά καταβάλλονται από την αρχή πληρωμής, η οποία είναι επιφορτισμένη με τη δημόσια χρηματοδότηση, και όχι από την ίδια την ΟΤΔ, με βάση την επιλογή των έργων που πραγματοποιήθηκε από την ΟΤΔ.

Οι αγροτικοί φορείς οι οποίοι δραστηριοποιούνται περισσότερο στην ανάληψη τοπικών πρωτοβουλιών είναι οι εξής:

- επαγγελματικές οργανώσεις και συνδικάτα (που εκπροσωπούν τους γεωργούς και τους εκτός γεωργικού τομέα επαγγελματίες και μικροεπιχειρήσεις)
- εμπορικές ενώσεις
- πολίτες, κάτοικοι και οι τοπικές τους οργανώσεις
- τοπικοί πολιτικοί εκπρόσωποι
- περιβαλλοντικές οργανώσεις
- φορείς παροχής πολιτιστικών και κοινοτικών υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένων των μέσων μαζικής επικοινωνίας
- ενώσεις γυναικών
- νέοι.

Ομάδα τοπικής δράσης

Μια ομάδα τοπικής δράσης αναμένεται να:

- συνενώσει τις σχετικές ομάδες συμφερόντων μιας περιοχής γύρω από ένα κοινό έργο·
- να έχει αυτονομία ως προς τη λήψη αποφάσεων και ικανότητα να βλέπει με νέο μάτι τους τοπικούς πόρους·
- να συσχετίζει τα διαφορετικά μέτρα·
- να είναι ικανή να αξιοποιεί τις ευκαιρίες που προσφέρονται από το σύνολο των πόρων σε τοπικό επίπεδο·
- να είναι ανοικτή σε καινοτόμες ιδέες·
- να είναι ικανή να συσχετίζει και να ενσωματώνει διαφορετικές τομεακές προσεγγίσεις.

Οι ομάδες τοπικής δράσης εξουσιοδοτούνται να αναλαμβάνουν μεγάλο μέρος διαχειριστικών αρμοδιοτήτων (π.χ. καθήκοντα επιλογής έργων, πληρωμής, παρακολούθησης, ελέγχου και αξιολόγησης) σε σχέση με τις επιμέρους λειτουργίες. Ωστόσο, ο βαθμός αυτονομίας των ΟΤΔ είναι δυνατόν να ποικίλλει σημαντικά ανάλογα με τον ειδικό τρόπο οργάνωσης των κρατών μελών και το θεσμικό πλαίσιο. Οι συνολικές επιχορηγήσεις αποτελούν την πλέον κοινή μορφή χρηματοδότησης των έργων και των δράσεων στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας Leader. Τέτοιου είδους επιχορηγήσεις, οι οποίες συγχρηματοδοτούνται από την ΕΕ και εθνικά δημόσια κονδύλια, καλύπτουν μια ποικίλη αναλογία των χρηματοδοτικών αναγκών του έργου, ανάλογα με το είδος του έργου και τον τύπο της περιοχής.

Χαρακτηριστικό 4 — Διευκόλυνση της καινοτομίας

Η πρωτοβουλία Leader μπορεί να διαδραματίσει αξιόλογο ρόλο στην τόνωση νέων και καινοτόμων προσεγγίσεων της ανάπτυξης των αγροτικών περιοχών. Μια τέτοια καινοτομία ενθαρρύνεται παρέχοντας στις ΟΤΔ μεγάλα περιθώρια ελευθερίας και ευελιξίας κατά τη λήψη αποφάσεων σχετικά με τις δράσεις που επιθυμούν να στηρίξουν.

Η καινοτομία πρέπει να γίνει κατανοητή με την ευρεία έννοια του όρου. Ενδέχεται να σημαίνει την εισαγωγή ενός νέου προϊόντος, μιας νέας διαδικασίας, μιας νέας οργάνωσης ή μιας νέας αγοράς. Αυτός ο κοινοτοπος ορισμός της καινοτομίας ισχύει τόσο για τις αγροτικές όσο και για τις αστικές περιοχές. Ωστόσο, οι αγροτικές περιοχές, λόγω της χαμηλής τους πυκνότητας και του σχετικά χαμηλού επιπέδου των ανθρώπινων και φυσικών πόρων, έχουν πιο αδύναμους δεσμούς με τα κέντρα έρευνας και ανάπτυξης και ενδεχομένως να συναντούν δυσκολίες στην παραγωγή ριζικών καινοτομιών, μολονότι φυσικά αυτό δεν αποκλείεται.

Η καινοτομία στις αγροτικές περιοχές μπορεί να συνεπάγεται μεταφορά και προσαρμογή των καινοτομιών που αναπτύχθηκαν αλλού, εκσυγχρονισμό των παραδοσιακών μορφών τεχνολογίας ή εξεύρεση νέων λύσεων σε μακροχρόνια αγροτικά προβλήματα τα οποία δεν κατέστη δυνατόν να επιλυθούν ικανοποιητικά και με βιώσιμο τρόπο από άλλες πολιτικές παρεμβάσεις. Η καινοτομία μπορεί να δώσει νέες απαντήσεις στα ειδικά προβλήματα των αγροτικών περιοχών.

Η εισαγωγή της προσέγγισης Leader με τα επτά χαρακτηριστικά της μπορεί να αποτελέσει από μόνη της καινοτομία στη χάραξη πολιτικής, η οποία μπορεί να παράγει καινοτόμες δράσεις μέσω της πρωτότυπης μεθόδου υλοποίησης πολιτικής που υιοθετεί. Παραδείγματος χάρη, η προσέγγιση από τη βάση προς την κορυφή η οποία περιγράφεται ανωτέρω μπορεί να ενθαρρύνει την ανάδειξη νέων ιδεών για έργα τα οποία μπορούν στη συνέχεια να υποστηριχθούν από την ΟΤΔ, διότι αυτή δεν δεσμεύεται από μια προκαθορισμένη δέσμη μέτρων. Η υιοθέτηση των τεχνολογιών της πληροφορίας και των επικοινωνιών στις αγροτικές περιοχές μπορεί να καταστεί σημαντικός διάλογος για την ευρύτερη πρόσβαση του αγροτικού πληθυσμού σε καινοτομίες.

Χαρακτηριστικό 5 — Ολοκληρωμένες και πολυτομεακές δράσεις

Η πρωτοβουλία Leader δεν είναι ένα πρόγραμμα τομεακής ανάπτυξης· η στρατηγική τοπικής ανάπτυξης πρέπει να έχει μια πολυτομεακή λογική, ενσωματώνοντας διαφορετικούς τομείς δραστηριότητας. Οι δράσεις και τα έργα που περιλαμβάνονται στις τοπικές στρατηγικές πρέπει να συνδέονται και να συντονίζονται ως ένα συνεκτικό όλον. Η ενσωμάτωση μπορεί να αφορά τις δράσεις που πραγματοποιούνται σε έναν μόνο τομέα, τις δράσεις ολόκληρου του προγράμματος, τις ειδικές ομάδες δράσεων ή κατά κύριο

λόγο τις συσχετίσεις μεταξύ των διαφορετικών οικονομικών, κοινωνικών, πολιτιστικών, περιβαλλοντικών φορέων και τομέων που συμμετέχουν.

Χαρακτηριστικό 6 — Δικτύωση

Η δικτύωση συμπεριλαμβάνει την ανταλλαγή επιτευγμάτων, εμπειριών και τεχνογνωσίας μεταξύ των ομάδων της πρωτοβουλίας Leader, των αγροτικών περιοχών, των διοικήσεων και των οργανισμών που συμμετέχουν στην αγροτική ανάπτυξη εντός της ΕΕ, είτε είναι άμεσοι δικαιούχοι του Leader είτε όχι. Η δικτύωση είναι ένα μέσο μεταφοράς ορθής πρακτικής, διάδοσης της καινοτομίας και αξιοποίησης των διδαγμάτων που αποκομίστηκαν από την αγροτική ανάπτυξη σε τοπικό επίπεδο. Η δικτύωση σφυρηλατεί δεσμούς μεταξύ ανθρώπων, έργων και αγροτικών περιοχών, και μπορεί με τον τρόπο αυτό να βοηθήσει στην αντιμετώπιση της απομόνωσης που γνωρίζουν ορισμένες αγροτικές περιφέρειες. Μπορεί να βοηθήσει στην προώθηση έργων συνεργασίας διευκολύνοντας την επαφή μεταξύ των ομάδων Leader.

Υπάρχουν διαφορετικά είδη δικτύων:

■ Θεσμικά δίκτυα

Τα εν λόγω δίκτυα χρηματοδοτούνται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η οποία ορίζει το ρόλο τους. Η ΕΕ υποστηρίζει

τις δομές δικτύωσης τόσο σε ευρωπαϊκό όσο και σε εθνικό επίπεδο, οι οποίες συνενώνουν τις ομάδες Leader, τις διοικήσεις και όλους τους υπόλοιπους ενδιαφερόμενους εταίρους που δραστηριοποιούνται στην αγροτική ανάπτυξη. Από το 2007 θα υπάρχουν τα εξής είδη θεσμικών δικτύων:

- το ευρωπαϊκό δίκτυο αγροτικής ανάπτυξης (υπό την αιγίδα της Επιτροπής)
- το εθνικό αγροτικό δίκτυο, το οποίο πρόκειται να συσταθεί σε κάθε κράτος μέλος.

Οι δραστηριότητες δικτύωσης επικεντρώθηκαν πρωταρχικά μόνο στην πρωτοβουλία Leader, αλλά από το 2007 και εφεξής θα αφορούν ένα ευρύτερο φάσμα θεμάτων αγροτικής ανάπτυξης. Θα έχουν στήριξη από πλευράς εμπειρογνομόνων και θα αναλαμβάνουν πρακτικές δραστηριότητες, όπως η εκπόνηση δημοσιευμάτων επί διαφορετικών πτυχών της αγροτικής ανάπτυξης, η διοργάνωση σεμιναρίων, η ανάλυση δράσεων αγροτικής ανάπτυξης με σκοπό τον προσδιορισμό της ορθής πρακτικής, ο εντοπισμός των αναπτυξιακών τάσεων στις αγροτικές περιοχές, η διαχείριση ιστοχώρων και η παροχή συνδρομής στις ομάδες της πρωτοβουλίας Leader που αναζητούν δυναμικούς εταίρους και δρομολογούν έργα συνεργασίας. Το ευρωπαϊκό δίκτυο λειτουργεί επίσης ως σημείο επαφής των εθνικών δικτύων και διοικήσεων σε κάθε κράτος μέλος, προκειμένου να μοιραστούν τις εμπειρίες τους σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Η συμμετοχή στις δραστηριότητες δικτύωσης είναι υποχρεωτική για όλες τις ομάδες της πρωτοβουλίας Leader που λαμβάνουν χρηματοδοτική ενίσχυση από την ΕΕ, αλλά και άλλες ομάδες είναι ευπρόσδεκτες προκειμένου να επωφεληθούν από τις γνώσεις και την πείρα τους στο πλαίσιο του δικτύου.

■ Εθνικά, περιφερειακά και τοπικά δίκτυα

Τα δίκτυα ή οι ενώσεις των ομάδων Leader έχουν επίσης συγκροτηθεί ή αναδύθηκαν περισσότερο άτυπα σε τοπικό, περιφερειακό ή εθνικό επίπεδο σε ορισμένα κράτη μέλη (π.χ. το δίκτυο των ιρλανδικών και των ελληνικών ομάδων) και σε ευρωπαϊκό επίπεδο (π.χ. η Ευρωπαϊκή Ένωση Leader για την Αγροτική Ανάπτυξη — ELARD· βλέπε παρακάτω το σημείο που αφορά τα κέντρα πληροφόρησης και επικοινωνίας).

Χαρακτηριστικό 7 — Συνεργασία

Η συνεργασία εκτείνεται πέραν της δικτύωσης. Περιλαμβάνει μία ομάδα τοπικής δράσης η οποία αναλαμβάνει ένα κοινό έργο με μία άλλη ομάδα Leader ή με μία ομάδα που υιοθετεί παρόμοια προσέγγιση σε άλλη περιοχή, κράτος μέλος ή ακόμη και τρίτη χώρα.

Η συνεργασία μπορεί να βοηθήσει τις ομάδες Leader να προωθήσουν τις τοπικές τους δραστηριότητες. Επιτρέπει σε αυτές να επιλύσουν ορισμένα προβλήματα ή να

προσδώσουν προστιθέμενη αξία στους τοπικούς πόρους. Παραδείγματος χάρη, μπορεί να είναι ένας τρόπος επίτευξης της κρίσιμης μάζας που είναι αναγκαία για τη βιωσιμότητα ενός ειδικού έργου ή ενθάρρυνσης συμπληρωματικών δράσεων, π.χ. την κοινή προώθηση πωλήσεων εκ μέρους των ομάδων Leader σε διαφορετικές περιφέρειες των οποίων οι περιοχές έχουν κοινή εξειδίκευση σε συγκεκριμένο προϊόν (κάστανα, μαλλί κ.λπ.) ή την ανάπτυξη κοινών τουριστικών πρωτοβουλιών βασισμένων στην κοινή πολιτιστική κληρονομιά (κελτική, ρωμαϊκή κ.λπ.).

Τα έργα συνεργασίας δεν είναι μόνο απλή ανταλλαγή εμπειριών. Πρέπει να συμπεριλαμβάνουν ένα συγκεκριμένο κοινό έργο, το οποίο στην ιδανική περίπτωση θα υπόκειται στη διαχείριση μιας κοινής δομής. Υπάρχουν δύο διαφορετικά είδη συνεργασίας που είναι δυνατά στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας Leader:

- συνεργασία μεταξύ περιοχών: πρόκειται για τη συνεργασία μεταξύ διαφορετικών αγροτικών περι-

οχών στο εσωτερικό ενός κράτους μέλους. Μπορεί να πραγματοποιηθεί μεταξύ ομάδων Leader και είναι συνήθως ανοικτή σε άλλες τοπικές ομάδες που χρησιμοποιούν παρόμοια συμμετοχική προσέγγιση·

- διακρατική συνεργασία: πρόκειται για τη συνεργασία μεταξύ ομάδων Leader από δύο τουλάχιστον κράτη μέλη ή με ομάδες τρίτων χωρών οι οποίες ακολουθούν παρόμοια προσέγγιση.

3. Η εφαρμογή της πρωτοβουλίας Leader σε τοπικό επίπεδο

Τα επτά κύρια διακριτικά χαρακτηριστικά εξηγούν την ακριβή έννοια της προσέγγισης Leader. Η πρακτική εφαρμογή των εν λόγω αρχών σημαίνει ότι πραγματικοί άνθρωποι χαράσσουν τοπικές στρατηγικές και συμμετέχουν σε δραστηριότητες. Το παρόν τμήμα περιγράφει ορισμένα βασικά στάδια της διαδικασίας υλοποίησης της πρωτοβουλίας Leader σε περιοχές όπου η προσέγγιση χρησιμοποιείται για πρώτη φορά. Δεν προσπαθεί να περιγράψει την όποια πιθανή κατάσταση θα μπορούσε να διαμορφωθεί — οι δραστηριότητες Leader είναι εξαιρετικά διαφοροποιημένες για κάτι τέτοιο.

Η συμμετοχή των τοπικών φορέων στις περιοχές όπου η πρωτοβουλία Leader δεν έχει ακόμη εφαρμοστεί ξεκινά συνήθως όταν καθίσταται σαφές ότι το κράτος μέλος ή η περιφέρεια θα εφαρμόσει κάποια στιγμή στο μέλλον το Leader (παραδείγματος χάρη μετά την προσχώρηση στην ΕΕ) και συνεπώς εν ευθέτω χρόνω θα δημοσιεύσει ανοικτή πρόσκληση υποβολής προτάσεων για μελλοντικές ομάδες Leader (*).

Στην ιδανική περίπτωση, εφαρμόζονται τα ακόλουθα στάδια στη διαδικασία υλοποίησης της προσέγγισης Leader.

α) Δημιουργία ικανοτήτων

Πρόκειται για το πρωταρχικό στάδιο εφαρμογής της προσέγγισης Leader σε τοπικό επίπεδο. Εάν θέλουμε η εν λόγω καινοτόμος προσέγγιση να λειτουργήσει σωστά, οι τοπικοί φορείς πρέπει να διαθέτουν ή να αποκτήσουν τις αναγκαίες ικανότητες από την άποψη της παραγωγής ιδεών για έργα και της τεχνογνωσίας, τους ανθρώπινους πόρους που πρέπει να απασχοληθούν σε συγκεκριμένες δραστηριότητες και, φυσικά, τις χρηματοδοτικές δυνατότητες για τη διαχείριση των εν λόγω δραστηριοτήτων. Κατά το παρελθόν, η συγκεκριμένη διαδικασία συχνά συνίστατο σε «μάθηση μέσω της πράξης». Σήμερα, η συσσωρευμένη πείρα μπορεί να διευκολύνει την κατάσταση. Η χρησιμοποίηση της δικτύωσης και άλλων εργαλείων επικοινωνίας βοηθά πάρα πολύ στη δημιουργία μιας τέτοιας ικανότητας, διότι όχι μόνο παρέχει πληροφορίες για την πρωτοβουλία Leader αλλά χρησιμεύει επίσης στο να εγείρει το ενδιαφέρον των τοπικών φορέων για τη χάραξη της τοπικής στρατηγικής αγρο-

(*). Στην περίπτωση των υφιστάμενων κρατών μελών, μπορεί να προκύψει παρόμοια διαδικασία όταν τα κράτη μέλη ή οι περιφέρειες διοργανώνουν νέα διαδικασία επιλογής ομάδων Leader στην αρχή της νέας περιόδου προγραμματισμού και όταν οι αγροτικές περιοχές της χώρας που δεν είχαν προηγουμένως λάβει ενίσχυση στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας Leader επιθυμούν να υποβάλουν αιτήσεις.

τικής ανάπτυξης και των σχετικών έργων, και έτσι παράγεται η απαιτούμενη κρίσιμη μάζα. Η δημιουργία ικανοτήτων δεν είναι ατομική αλλά συλλογική δραστηριότητα, στην οποία οι διάφοροι ενδιαφερόμενοι φορείς του αγροτικού τομέα ενημερώνονται για την προσέγγιση και τον τρόπο υλοποίησής της, και έτσι καθίστανται ικανοί να τη διαδώσουν, να συμμετάσχουν σε αυτήν και να επωφεληθούν από αυτήν.

β) Συνεργασία τοπικών φορέων

Το δεύτερο στάδιο είναι συχνά η διοργάνωση συνεδριάσεων ή σεμιναρίων σε τοπικό επίπεδο, ώστε να συνυπάρξουν οι κύριοι ενδιαφερόμενοι φορείς, να διευκολυνθεί η παραγωγή ιδεών και να δοθεί η δυνατότητα στους τοπικούς φορείς να συζητήσουν τις ανάγκες της περιοχής τους σε μια σταθερή βάση. Υπάρχουν πολλοί τρόποι συγκέντρωσης των τοπικών φορέων: σε σεμινάρια και ημερίδες μελέτης, σε δημόσιες συναντήσεις, στα μέσα μαζικής επικοινωνίας και τηλεπικοινωνίας· επίσης οι εμποροπανηγύρεις και οι εκθέσεις είναι το πλέον σύνηθες μέσο συνέντευξης των τοπικών φορέων προκειμένου να συζητήσουν θέματα αμοιβαίου ενδιαφέροντος και να ενημερωθούν για τις διαφορετικές απόψεις και έργα που αφορούν την περιοχή.

γ) Ανάλυση της περιοχής

Η λεπτομερής ανάλυση της σχετικής αγροτικής περιοχής είναι θεμελιώδης. Η εν λόγω ανάλυση κανονικά επικεντρώνεται στον εντοπισμό του «τοπικού κεφαλαίου» — των πλεονεκτημάτων της περιοχής (άνθρωποι, δραστηριότητες, φυσικά τοπία, κληρονομιά, τεχνογνωσία) όχι υπό μορφή απογραφής αλλά υπό την έννοια των μοναδικών χαρακτηριστικών που μπορούν να αναπτυχθούν. Η ανάλυση των εν λόγω χαρακτηριστικών και τα κύρια σημεία που προσδιορίζονται κατά τη διάρκεια της εν λόγω ανάλυσης η οποία βασίζεται στην περιοχή αναμένεται να οδηγήσουν στον προσδιορισμό πιθανών στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης, εξειδικευμένων στη συγκεκριμένη αγροτική περιοχή. Με την εκπόνηση μιας ανάλυσης βασισμένης στην περιοχή δεσμεύονται επίσης όλοι οι τοπικοί φορείς σε ένα μεσοπρόθεσμο ή μακροπρόθεσμο όραμα για την περιοχή. Μολονότι οι ειδικές γνώσεις είναι πολύτιμες στο πλαίσιο της εν λόγω ανάλυσης, είναι σημαντικό τα διαφορετικά «οράματα» για το μέλλον και τη βέλτιστη στρατηγική για την περιοχή να μπορούν να συζητηθούν δημοσίως και να επιτευχθεί υψηλός βαθμός συναίνεσης.

δ) Προσδιορισμός των υφιστάμενων δραστηριοτήτων/πρωτοβουλιών

Ένα κρίσιμης σημασίας στάδιο της διαδικασίας Leader, το οποίο συνδέεται με την ανάλυση της περιοχής, είναι οι

τοπικοί φορείς να προβούν σε επανεξέταση των υφιστάμενων μέτρων αγροτικής ανάπτυξης τα οποία υλοποιούνται ή προγραμματίζονται στην περιοχή τους. Η καταγραφή των πρωτοβουλιών που έχουν ήδη αναληφθεί είναι θεμελιώδους σημασίας για να αποφασιστεί το κατά πόσο θα αξιοποιηθούν ή θα αντικατασταθούν. Επίσης, μειώνεται έτσι ο κίνδυνος περιττής επανάληψης.

ε) Δημιουργία σύμπραξης

Κατά τη διάρκεια της φάσης ανάλυσης, η προσέγγιση από τη βάση προς την κορυφή επιδιώκει την ευαισθητοποίηση (μέσω της πληροφόρησης) και την ανάληψη δέσμευσης προκειμένου να αναλυθούν τα πλεονεκτήματα και οι αδυναμίες της αγροτικής περιοχής και να προσδιοριστούν οι ανάγκες και οι προσδοκίες (χρησιμοποιώντας μεθόδους συμμετοχικής ανάλυσης). Η εν λόγω φάση έχει ως στόχο ολόκληρη την κοινότητα, καθώς και τις ενεργές ομάδες που ηγούνται της διαδικασίας. Κατά τη διάρκεια της φάσης σχεδιασμού των στρατηγικών επιλογών για την περιοχή (παραδείγματος χάρι προσδιορισμός των θεμάτων/έργων προτεραιότητας για τα οποία μπορεί να επιδιωχθεί χρηματοδοτική ενίσχυση), η προσέγγιση από τη βάση προς την κορυφή επιδιώκει τη συμμετοχή διαφόρων ομάδων συμφερόντων (παραδείγματος χάρι με τη σύσταση ομάδων εργασίας κατά περίπτωση).

Με τη συνεύρεση των τοπικών φορέων και την ανάλυση της περιοχής διευκολύνεται ο προσδιορισμός των φορέων εκείνων που χρειάζεται να συμπεριληφθούν στη σύμπραξη δημοσίου και ιδιωτικού τομέα και να διαχειριστούν τη φάση υλοποίησης. Αυτό ενδεχομένως να οδηγήσει στη σύσταση ομάδας τοπικής δράσης. Η ΟΤΔ είναι μια σύμπραξη η οποία εφαρμόζει αποτελεσματικά την προσέγγιση της τοπικής ανάπτυξης που συμφωνήθηκε από την κοινότητα.

στ) Χάραξη στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης

Η προσέγγιση της τοπικής ανάπτυξης επισημοποιείται σε ένα έγγραφο στρατηγικής για την τοπική ανάπτυξη. Το εν λόγω έγγραφο συμπεριλαμβάνει τον καθορισμό στόχων, τον ορισμό στρατηγικών προτεραιοτήτων και την ιεράρχηση των δράσεων που πρέπει να αναληφθούν. Η εν λόγω στρατηγική τοπικής ανάπτυξης θα αποτελέσει τη βάση για την υποβολή από την ΟΤΔ αίτησης ενίσχυσης στο πλαίσιο των ανοικτών προσκλήσεων υποβολής προτάσεων που προκηρύσσουν τα κράτη μέλη/οι περιφέρειες για την πρωτοβουλία Leader. Τα κράτη μέλη ή οι περιφέρειες επιλέγουν τις επιτυχημένες ΟΤΔ και κατανέμουν σε αυτές τα κονδύλια του προϋπολογισμού με σκοπό την υλοποίηση των σχετικών τοπικών στρατηγικών.

4. Η πρωτοβουλία Leader μελλοντικά: ενσωμάτωσή της

Η πρόσφατη επανεξέταση της πολιτικής αγροτικής ανάπτυξης της ΕΕ κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η πρωτοβουλία Leader έχει φτάσει σε ένα επίπεδο ωριμότητας που δίνει τη δυνατότητα στις αγροτικές περιοχές να εφαρμόζουν ευρύτερα την προσέγγιση Leader στον βασικό προγραμματισμό της αγροτικής ανάπτυξης. Τα ενσωματωμένα μέτρα τύπου Leader υιοθετήθηκαν ήδη από αρκετά από τα κράτη μέλη που προσχώρησαν στην ΕΕ το 2004, στα προγράμματά τους για την περίοδο 2004–2006.

α) Η επόμενη περίοδος προγραμματισμού (2007–2013)

ι) Νέα έμφαση στην πρωτοβουλία Leader

Στις 20 Σεπτεμβρίου 2005 το Συμβούλιο ενέκρινε νέο κανονισμό για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης κατά την επόμενη περίοδο προγραμματισμού 2007–2013⁽⁵⁾. Ο κανονισμός αυτός δίνει μεγαλύτερη έμφαση στην προσέγγιση τύπου Leader. Κατά την επόμενη περίοδο κάθε πρόγραμμα αγροτικής ανάπτυξης πρέπει να περιλαμβάνει μία συνιστώσα Leader για την εφαρμογή στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης από τη βάση προς την κορυφή. Για την πρωτοβουλία Leader προορίζεται ένα ποσοστό χρηματοδότησης της ΕΕ τουλάχιστον 5 % για κάθε πρόγραμμα (ως χωριστός «άξονας Leader» εντός των προγραμμάτων). Το ποσοστό αυτό πρόκειται να εφαρμοστεί σταδιακά για τα κράτη μέλη της ΕΕ των Δέκα⁽⁶⁾ τα οποία θα εφαρμόσουν έναν μέσο όρο 2,5 % για την πρωτοβουλία Leader κατά την περίοδο 2007–2013, δεδομένης της πιο περιορισμένης πείρας τους όσον αφορά την προσέγγιση Leader. Τα κράτη μέλη ή οι περιφέρειες θα επιλέξουν τις ΟΤΔ με βάση τις στρατηγι-

κές τοπικής ανάπτυξης που προτείνουν. Κάθε πρόγραμμα θα έχει ως πεδίο εφαρμογής τη χρηματοδότηση της δημιουργίας ικανοτήτων και την αναγκαία ενθάρρυνση για τη χάραξη των εν λόγω τοπικών στρατηγικών, τα λειτουργικά έξοδα των δομών των ΟΤΔ και την υλοποίηση των στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης και των έργων συνεργασίας μεταξύ ΟΤΔ. Επίσης, θα υπάρξουν ενισχυμένες δομές δικτύωσης με τη συγκρότηση του ευρωπαϊκού δικτύου αγροτικής ανάπτυξης (βλέπε τμήμα 2, χαρακτηριστικό 6).

β) Εστίαση στα νέα κράτη μέλη και στις υπό ένταξη χώρες

Οι γεωργικές δραστηριότητες διαδραματίζουν έναν ιδιαίτερο σημαντικό ρόλο στην αγροτική ανάπτυξη στα νέα κράτη μέλη και στα κράτη που προσδοκούν να γίνουν μέλη της ΕΕ. Οι θεσμικές και διαρθρωτικές αλλαγές στον γεωργικό τομέα κατά την τελευταία δεκαετία προκάλεσαν μεγαλύτερη μακροχρόνια ανεργία, μείωση του πληθυσμού σε ορισμένες περιοχές και υποβάθμιση της παροχής υπηρεσιών και υποδομής. Η ενισχυμένη προσέγγιση της πρωτοβουλίας Leader από τη βάση προς την κορυφή, η οποία δίνει στις τοπικές αρχές και κοινότητες περισσότερες εξουσίες στο σχεδιασμό και στην εφαρμογή των προγραμμάτων έτσι ώστε να καλυφθούν οι τοπικές ανάγκες, και η οποία αντιμετωπίζει τις αγροτικές περιοχές ως συγκροτημένες περιοχές και δεν επικεντρώνεται μόνο στον γεωργικό τομέα, θα είναι επίσης σημαντική για τις χώρες που προσδοκούν να γίνουν μέλη της ΕΕ. Πολλές από τις εν λόγω χώρες έχουν περιορισμένη πείρα κατά τα τελευταία χρόνια από τέτοιου είδους συμμετοχικές προσεγγίσεις. Από την προσχώρησή τους την 1η Μαΐου 2004, τα δέκα νέα κράτη μέλη της ΕΕ έχουν ήδη τη δυνατότητα να εφαρμόζουν ένα ενσωματωμένο μέτρο τύπου Leader, το οποίο χρηματοδοτείται από το ΕΓΤΠΕ, Τμήμα Προσανατολισμού⁽⁷⁾. Έξι από τα δέκα νέα κράτη μέλη έχουν συμπεριλάβει το μέτρο τύπου Leader στα προγράμματά τους του «στόχου 1»⁽⁸⁾. Σημαντική έμφαση θα δοθεί στη δημιουργία διοικητικής ικανότητας έτσι ώστε, παραδείγματος χάρη, να τονωθεί και να ενισχυθεί η σύσταση ΟΤΔ.

⁽⁵⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1698/2005 του Συμβουλίου, της 20ής Σεπτεμβρίου 2005, για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) (ΕΕ L 277 της 21.10.2005).

⁽⁶⁾ Τα δέκα νέα κράτη μέλη τα οποία προσχώρησαν στην ΕΕ τον Μάιο του 2004.

⁽⁷⁾ Το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων.

⁽⁸⁾ Ο στόχος 1 των διαρθρωτικών ταμείων προωθεί την ανάπτυξη και τη διαρθρωτική προσαρμογή των περιφερειών των οποίων η ανάπτυξη υστερεί (περίοδος 2000–2006).

5. Κέντρα πληροφόρησης και επικοινωνίας για περαιτέρω πληροφορίες όσον αφορά την προσέγγιση Leader

α) Ευρωπαϊκό Παρατηρητήριο Leader, το οποίο ιδρύθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Ο ιστοχώρος του Παρατηρητηρίου Leader παρέχει χρήσιμες πληροφορίες για όλες τις πτυχές της πρωτοβουλίας Leader. Οι βασικές επιλογές της αρχικής σελίδας και οι γενικές πληροφορίες διατίθενται σε όλες τις γλώσσες της διευρυμένης ΕΕ. Διεύθυνση ιστοχώρου:

<http://ec.europa.eu/leaderplus>

Σε αυτό τον ιστοχώρο υπάρχει επίσης σύνδεσμος προς τους ιστοχώρους των μονάδων του εθνικού δικτύου.

Κέντρο πληροφόρησης και επικοινωνίας του Παρατηρητηρίου Leader+:

contact.point@leaderplus.org

Τηλ. (32-2) 235 20 20

Φαξ (32-2) 280 04 38

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τα μέτρα αγροτικής ανάπτυξης της ΕΕ διατίθενται γενικότερα στη διεύθυνση:

http://ec.europa.eu/agriculture/rur/index_en.htm

β) Εθνικό/περιφερειακό επίπεδο

Οι πλέον άμεσες πηγές πληροφόρησης για τους επαγγελματίες σε τοπικό επίπεδο διατίθενται πιθανώς σε εθνικό/περιφερειακό επίπεδο, ανάλογα με τη διάρθρωση του προγραμματισμού της εκάστοτε χώρας. Οι εν λόγω πηγές είναι πάρα πολλές για να αναφερθούν εδώ, αλλά μπορούν να εντοπιστούν είτε χρησιμοποιώντας τις γνωστές εθνικές πηγές είτε μέσω των ακόλουθων συνδέσμων:

Για τα υφιστάμενα κράτη μέλη της ΕΕ

http://ec.europa.eu/agriculture/rur/leaderplus/memberstates/index_el.htm

Για τις υπό ένταξη χώρες και τις υποψήφιες για ένταξη χώρες

http://ec.europa.eu/agriculture/use/index_el.htm

γ) Άλλα χρήσιμα δίκτυα

ELARD (The European Leader Association for Rural Development/Ευρωπαϊκή ένωση Leader για την αγροτική ανάπτυξη)

Η ELARD είναι μια μη κερδοσκοπική ένωση, η οποία ιδρύθηκε το 1999 και εκπροσωπεί πάνω από 600 ΟΤΔ από εννέα κράτη μέλη της ΕΕ, είτε μέσω των εθνικών τους δικτύων είτε ως μεμονωμένα μέλη.

<http://personal.telefonica.terra.es/web/elard/>

Prepare (Partnership for Rural Europe/Σύμπραξη για την αγροτική Ευρώπη)

Το πρόγραμμα Prepare αποσκοπεί στην ενίσχυση της κοινωνίας των πολιτών στις αγροτικές περιοχές, ιδιαιτέρως στα δέκα νέα κράτη μέλη και στις υπό ένταξη χώρες, και στην προώθηση των πολυεθνικών ανταλλαγών στον τομέα της αγροτικής ανάπτυξης. Επικεντρώνεται ιδιαιτέρως στην προώθηση της σύμπραξης μεταξύ των μη κυβερνητικών οργανώσεων (ΜΚΟ) και της κυβέρνησης στον τομέα της αγροτικής ανάπτυξης και, ως εκ τούτου, στην προσέγγιση Leader.

<http://www.preparenetwork.org/index.php>

ε) Δημοσιεύσεις Leader

Οι πλέον πρόσφατες δημοσιεύσεις του Ευρωπαϊκού Παρατηρητηρίου για την Πρωτοβουλία Leader+ (*Leader+ Flash News* και *Leader+ Magazine*) διατίθενται μέσω του ιστοχώρου της πρωτοβουλίας Leader+ [βλέπε 5 α)].

Το **Leader+ Magazine** κυκλοφορεί τρεις φορές το χρόνο και αποτελεί σημείο αναφοράς για πληροφορίες σχετικά με έργα που έχουν υλοποιηθεί ή υλοποιούνται στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας Leader+. Παρουσιάζει περιπτωσιολογικές μελέτες.

Το «**Flash News**» παρουσιάζει τακτικά ειδήσεις για τις εξελίξεις στον τομέα της αγροτικής ανάπτυξης, τόσο όσον

αφορά τις δραστηριότητες Leader όσο και ενδιαφέροντα δημοσιεύματα σε επίπεδο ΕΕ. Είναι ένα καλό βασικό εργαλείο για να ενημερωθεί κανείς για το Leader και διαθέτει δικό του διαδραστικό τμήμα όπου ο αναγνώστης μπορεί να υποβάλει παρατηρήσεις και να γίνει συνδρομητής.

Για να γίνει κάποιος απευθείας συνδρομητής στο *Magazine Leader+* και στο *Flash News*, μπορεί να χρησιμοποιήσει τη διαδικτυακή φόρμα εγγραφής.

Τα κράτη μέλη των εθνικών δικτύων Leader συντάσσουν επίσης τακτικές δημοσιεύσεις που διατίθενται στον ιστοχώρο:

http://ec.europa.eu/agriculture/rur/leaderplus/publications/nnu_el.htm

6. Παραδείγματα πρακτικής υλοποίησης της πρωτοβουλίας Leader

Η αξία της πρωτοβουλίας Leader καταδεικνύεται από τα πολλά αξιόλογα έργα που έλαβαν ενίσχυση κατά τα τελευταία έτη και έχουν πραγματική επίπτωση στην καθημερινή ζωή των ανθρώπων που ζουν στις αγροτικές περιοχές. Τα παραδείγματα που παρουσιάζονται εδώ δίνουν μια γεύση της ποικιλίας και της δημιουργικότητας των στρατηγικών αγροτικής ανάπτυξης που εφαρμόζονται από τις ΟΤΔ στις διάφορες περιφέρειες της Ευρώπης. Καταδεικνύουν επίσης τον τρόπο με τον οποίο οι ΟΤΔ χρησιμοποίησαν με σωστό τρόπο τις ευκαιρίες που παρέχονται στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας Leader για να συνεργαστούν σε περιφερειακό, εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο, και να δικτυωθούν προκειμένου να ανταλλάξουν εμπειρίες και ορθή πρακτική.

Τα παραδείγματα που παρατίθενται στα στοιχεία α) έως γ) αφορούν έργα τα οποία έχουν αναληφθεί σε τοπικό επίπεδο από τις ΟΤΔ, ενώ το στοιχείο δ) αποτελεί παράδειγμα ενός διακρατικού έργου συνεργασίας μεταξύ τριών ΟΤΔ δύο κρατών μελών.

α) Μια στρατηγική για προϊόντα ποιότητας από την περιφέρεια Montiferru της Σαρδηνίας (Ιταλία)

Περιφέρεια, περιοχή:	Σαρδηνία
Ονομασία της ΟΤΔ:	ΟΤΔ Montiferru, Barigadu, Sinis
Συνολικό κόστος του έργου:	8 080 (°) ευρώ
Μήμα χρηματοδοτούμενο από την ΕΕ:	4 096 ευρώ
Άλλη δημόσια χρηματοδότηση:	2 619 ευρώ
Ιδιωτική χρηματοδότηση:	1 365 ευρώ

Από το 1950 η περιοχή της ΟΤΔ Montiferru, η οποία περιλαμβάνει το Barigadu και το Sinis, γνώρισε ένα υψηλό επίπεδο μετανάστευσης του αγροτικού της πληθυσμού προς αστικές περιοχές. Αποτέλεσμα αυτού ήταν η γεωργία και πολλές άλλες παραδοσιακές δραστηριότητες να χάσουν το εργατικό τους δυναμικό, καθώς επίσης και τις γνώσεις και δεξιότητες που απαιτούνται για την παραγωγή των παραδοσιακών προϊόντων της περιοχής. Η σταδιακή επιδείνωση της δημογραφικής κατάστασης επηρέασε βαθιά την τοπική κοινότητα, δημιουργώντας αίσθημα απώλειας

της τοπικής ταυτότητας, λόγω της υποχώρησης των παραδοσιακών ηθών και εθίμων. Διαπιστώνονται επίσης περιβαλλοντικά προβλήματα λόγω της μείωσης της αγροτικής δραστηριότητας, όπως η διάβρωση των εδαφών και η εξαφάνιση των οικοτόπων και των ενδημικών ειδών.

Κύριος σκοπός της ΟΤΔ Montiferru ήταν να αναζωογονήσει τον κοινωνικοοικονομικό ιστό της περιφέρειας που βασίζεται στο ζωικό της κεφάλαιο και στις μικρές βιοτεχνικές επιχειρήσεις. Αυτό πραγματοποιήθηκε μέσω:

- της δημιουργίας προστιθέμενης αξίας για τα τοπικά προϊόντα και της διευκόλυνσης της πρόσβασής τους στις τοπικές αγορές·
- της διαφύλαξης των φυσικών πόρων που κινδυνεύουν να εξαφανιστούν·
- της προώθησης της εικόνας του Montiferru·
- της αποκατάστασης της κοινωνικοπολιτιστικής κληρονομιάς της τοπικής κοινότητας (τα ήθη και τα έθιμα που χαρακτήριζαν παλαιότερα την αγροτική ζωή της περιοχής).

Η ΟΤΔ εργάστηκε στο πλαίσιο της διαδικασίας δημιουργίας προστιθέμενης αξίας και παροχής συνδρομής ώστε τα τοπικά αγροτικά προϊόντα διατροφής να κυκλοφορήσουν στην αγορά. Το έργο επικεντρώνεται σε ένα τυπικό ντόπιο τυρί, το ονομαζόμενο «Casizolu», το οποίο παρασκευάζεται από γάλα μιας ειδικής φυλής βοοειδών, της Modicano Sarda. Οι αγελάδες βόσκουν σε βοσκοτόπους και παράγουν γάλα που έχει μια ιδιαίτερη γεύση «ξύλου και φύλλων». Οι επενδύσεις στην παραγωγή του τυριού «Casizolu» έχουν επικεντρωθεί στα εξής: βελτίωση της διαδικασίας παραγωγής, σχεδιασμός της ασφάλειας του τροφίμου, μαθήματα επιμόρφωσης, χρηματοδότηση της επεξεργασίας, αρωγή της προώθησης πωλήσεων, δικτύωση με άλλα τοπικά προϊόντα ποιότητας (μέλι, εξαιρετικά παρθένο ελαιόλαδο, οίνος malvasia), ενίσχυση της παρουσίας του τυριού στον τομέα των υπηρεσιών μαζικής εστίασης ποιότητας και παροχή βοήθειας σε παραγωγούς ώστε να ανταποκριθούν στη ζήτηση της αγοράς μέσω των τεχνικών διαχείρισης της αλυσίδας εφοδιασμού.

(°) Το συνολικό κόστος του έργου αφορά το κόστος του ειδικού έργου που περιγράφεται και όχι τον συνολικό προϋπολογισμό της συμμετέχουσας ΟΤΔ.

Όνοματεπώνυμο υπεύθυνου επικοινωνίας:
Salvatore Polo
Διεύθυνση: Piazza Mannu snc Seneghe —
I-09070
Τηλ. (39) 78 35 41 32
Φαξ (39) 78 35 41 32
E-mail: galmbbs@tiscali.it

β) Αναζωογόνηση της συγκομιδής καλαμιών και σχοίνων στο Norfolk Broads (Ηνωμένο Βασίλειο)

Περιφέρεια, περιοχή: Norfolk
Όνομασία της ΟΤΔ: Broads & Rivers
Συνολικό κόστος του έργου: 172 425 ευρώ
Τμήμα χρηματοδοτούμενο από την ΕΕ: 58 820 ευρώ
Άλλη δημόσια χρηματοδότηση: 113 605 ευρώ

Κύριο χαρακτηριστικό του φυσικού τοπίου του Norfolk Broads είναι η μεγάλη έκταση καλαμιών και σχοίνων που φύονται στις παρυφές των φημισμένων πλωτών οδών του. Οι οικολόγοι θεωρούν αυτού του είδους τους υγροβιότοπους ως έναν παγκοσμίως σημαντικό οικοτόπο, ο οποίος αποτελεί ενδιαίτημα με σπάνια χλωρίδα και πανίδα. Η προστασία των εν λόγω περιοχών εξαρτάται από την περιοδική κοπή των καλαμιών και των σχοίνων. Τα καλάμια και τα σχοίνα παραδοσιακά συλλέγονταν για εμπορικούς σκοπούς, προκειμένου να χρησιμοποιηθούν ως πρώτες ύλες για την κατασκευή καλαμοσκεπών,

διασφαλίζοντας έτσι τη σχέση μεταξύ της αρχιτεκτονικής κληρονομιάς της περιοχής και του φυσικού της περιβάλλοντος.

Παρά τον εκσυγχρονισμό, ο κλάδος της συγκομιδής καλαμιών και σχοίνων του Broads αντιμετωπίζει σοβαρές δυσκολίες, οι οποίες οφείλονται εν μέρει στις εισαγωγές και στις επακόλουθες χαμηλές τιμές. Οι σημερινοί θεριστές καλαμιών και σχοίνων δεν έχουν την οικονομική δυνατότητα να αντικαταστήσουν τα βασικά τους μηχανήματα, ενώ ο κλάδος δεν μπόρεσε να προσελκύσει νεοεισερχόμενους για να αντικαταστήσουν όσους συνταξιοδοτούνται.

Μια μελέτη του 2002 κατέγραψε μόλις 20 επαγγελματίες θεριστές, ελάχιστοι εκ των οποίων ήταν ηλικίας κάτω των 30 ετών και αρκετοί πλησίαζαν (ή ήταν πάνω από) το όριο συνταξιοδότησης. Το ηθικό τους ήταν πεσμένο και αρκετοί θεριστές δεν εμπιστευόνταν τις οικολογικές οργανώσεις διότι θεωρούσαν ότι ευνοούν τη διαχείριση των καλαμιώνων από εθελοντές.

Η χρηματοδότηση του Leader+ εξασφαλίζει την επιμόρφωση και την αποκατάσταση των καλαμιώνων που έχουν παραμεληθεί. Αυτό δημιουργεί δυνατότητες για νέες επιχειρήσεις, ενώ αυξάνει την αποδοτικότητα και το εισόδημα των υφισταμένων επιχειρήσεων, παραδείγματος χάρη παρέχοντας καινούργια μηχανήματα, αλλά βελτιώνοντας επίσης τις δυνατότητες κέρδους των μελών της ΟΤΔ, πέραν της εποχής θερισμού των καλαμιών και των σχοίνων. Καταγράφονται επίσης λιγότερο ορατά οφέλη, όπως η σύσταση μιας ένωσης, η οποία διευκόλυνε τις οικολογικές οργανώσεις και άλλους φορείς στην προσπάθειά τους να συγκεντρώσουν τις απόψεις των επιχειρήσεων που ασχολούνται με την κοπή καλαμιών και σχοίνων, οι οποίες αντιμετωπίζονται ως μία ομάδα, για θέματα όπως η στόχευση της αποκατάστασης των καλαμιώνων και ο σχεδιασμός προστατευτικών αντιπλημμυρικών έργων.

Το πρώτο έργο κατάφερε να σταματήσει την υποβάθμιση του τοπικού κλάδου κοπής καλαμιών και σχοίνων και αύξησε σημαντικά την εμπιστοσύνη και την αισιοδοξία. Το δεύτερο έργο αντιμετωπίζει τις μακροπρόθεσμες ανάγκες του κλάδου, προσελκύνοντας και ενισχύοντας νεοεισερχόμενους, αυξάνοντας την αποδοτικότητα και τα εισοδήματα των υφιστάμενων επιχειρήσεων και βελτιώνοντας την προώθηση της παραγωγής καλαμιών και σχοίνων του Broads.

Όνοματεπώνυμο υπεύθυνου επικοινωνίας:
Malcolm Hackett
Διεύθυνση: Economic Development Unit,
Norfolk County Council, County Hall,
Martineau Lane, Norwich NR1 2DH
United Kingdom
Τηλ. (44-1603) 22 89 60
Φαξ (44-1603) 22 33 45
E-mail: malcolm.hackett@norfolk.gov.uk
Internet: www.broadsandrivers.org.uk

γ) Ασφαλές μέλλον με τον ενδεικνυόμενο σεβασμό στο παρελθόν

Περιφέρεια, περιοχή:	South Kymi
Όνομασία της ΟΤΔ:	Sepra
Συνολικό κόστος του έργου:	59 436 ευρώ
Τμήμα χρηματοδοτούμενο από την ΕΕ:	22 968 ευρώ
Άλλη δημόσια χρηματοδότηση:	22 968 ευρώ
Ιδιωτική χρηματοδότηση:	13 500 ευρώ

Η Sepra είναι μια επίσημα καταχωρισμένη ένωση, η οποία δραστηριοποιείται στις αγροτικές περιοχές των οκτώ δήμων του νότιου Kymi, προωθώντας την ανεξάρτητη δραστηριότητα των ντόπιων. Η ένωση έχει καταρτίσει ένα πρόγραμμα ανάπτυξης για τη συγκεκριμένη περιοχή, για την οποία εφαρμόζεται αναπτυξιακή χρηματοδότηση Leader+ για τα έτη 2002–2006. Το αναπτυξιακό πρόγραμμα υποστηρίζει τα μικρά έργα ανάπτυξης, τα οποία βασίζονται στις ιδέες των ίδιων των κατοίκων. Ο προϋπολογισμός είναι περίπου 1,2 εκατ. EUR/ετησίως, το 30 % των οποίων προέρχεται από την ΕΕ, το 18 % από το φινλανδικό κράτος, το 12 % από τους οκτώ δήμους και το 40 % από τους κατοίκους της περιοχής.

Στην περιοχή Sepra διαμένουν περίπου 57 000 κάτοικοι. Ο πληθυσμός μειώθηκε σταθερά κατά τα 30 προηγούμενα έτη. Οι αγροτικές κοινότητες, οι οικισμοί και οι πόλεις επικαλύπτονται. Η πλειονότητα του πληθυσμού ζει από τη βιομηχανία ή από τις δημόσιες υπηρεσίες — οι μικρότερες επιχειρήσεις αναπτύχθηκαν, αλλά με αργό ρυθμό. Η κατευθυντήρια αρχή του προγράμματος είναι να προωθηθεί την ανάπτυξη ενός ευχάριστου και ασφαλούς περιβάλλοντος, το οποίο μπορεί επίσης να παράσχει τα προς το ζην στον τοπικό πληθυσμό. Όλες οι δράσεις του προγράμματος βασίζονται στο σεβασμό της ιστορίας της περιοχής, της φύσης και του ντόπιου πληθυσμού. Το πρόγραμμα περιλαμβάνει δύο μείζονα θέματα: χρήση των φυσικών και πολιτιστικών πόρων και αύξηση της αλληλεπίδρασης μεταξύ αγροτικών και αστικών περιοχών.

Το πρόγραμμα αποσκοπεί στην επίτευξη των κύριων στόχων μέσω:

- της βελτίωσης των εσωτερικών λειτουργιών στα χωριά και σε άλλες κοινότητες
- της ανάπτυξης τουριστικών και άλλων υπηρεσιών
- της προώθησης, εμπορίας και ανάπτυξης νέων ή υφιστάμενων τοπικών προϊόντων
- της ενίσχυσης νέων μικροεπιχειρήσεων
- της αξιοποίησης της γειννίας με τη Ρωσία και την Εσθονία, καθώς και της ανάπτυξης περαιτέρω διεθνών σχέσεων
- της οργάνωσης δομών στο πλαίσιο των οποίων οι κάτοικοι της υπαίθρου και οι αστοί μπορούν να συναντώνται.

Το πρόγραμμα ανάπτυξης επικεντρώνεται στην τεχνολογία των πληροφοριών, στην προστασία του περιβάλλοντος και ιδίως στους νέους.

Όνοματεπώνυμο υπευθύνου επικοινωνίας:	Marja Sorvo
Διεύθυνση:	Helsingintie 1A, FIN-49400 Hamina
Τηλ.	(358) 442 77 45 14
Φαξ	(358) 52 30 45 15
E-mail:	marja.sorvo@seprat.net
Internet:	www.seprat.net

δ) Διακρατική εκπαίδευση για την πολιτιστική καθοδήγηση και τη διαχείριση περιφερειακών μουσείων: τρεις περιφέρειες των Άλπεων συνεργάζονται με σκοπό τη δημιουργία νέων προοπτικών

Κράτη μέλη:	Αυστρία και Γερμανία
Περιφέρειες, περιοχές:	Land Tirol (Αυστρία), διοικητικά διαμερίσματα Schwaben και Άνω Βαυαρίας (Γερμανία)
Επωνυμία της ΟΤΔ:	Außerfern (AUT), Auerbergland (GER), Ostallgäu (GER)

Συνολικό κόστος του έργου:	30 000 ευρώ
Τμήμα χρηματοδοτούμενο από την ΕΕ:	15 000 ευρώ
Ιδιωτική χρηματοδότηση:	15 000 ευρώ

Οι περιφέρειες Auerbergland (Γερμανία), Ausserfern (Αυστρία) και Ostallgäu (Γερμανία) εκπόνησαν ένα διακρατικό πρόγραμμα επιμόρφωσης, με 104 συμμετέχοντες, 25 λέκτορες και 47 ημερίδες μελέτης που καλύπτουν 20 διαφορετικές θεματικές ενότητες. Το έργο επιδιώκει να αξιοποιήσει τον σχετικό πολιτισμό και ιστορία των εν λόγω τριών περιοχών, οι οποίες στο σύνολό τους βρίσκονται στην περιφέρεια των βαυαρικών και αυστριακών Άλπεων.

Οι ΟΤΔ ξεκίνησαν με «μια συνάντηση ανταλλαγής απόψεων» στην οποία συμμετείχαν οι διευθύνοντες σύμβουλοι των περιφερειών. Οι τελευταίοι κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι οι στρατηγικές ανάπτυξης των τριών γειτονικών ΟΤΔ είχαν πολλούς κοινούς στόχους και θα μπορούσαν να δημιουργήσουν πολλές δυνατότητες μελλοντικής συνεργασίας. Δεδομένου ότι τα διακρατικά έργα συνεργασίας είναι πολυπλοκότερα και παρουσιάζουν μεγαλύτερους κινδύνους από ό,τι τα τοπικά, οι τρεις διαχειριστές του Leader+ επεδίωξαν μια ισχυρή βάση συνεργασίας. Ήξεραν ήδη ότι η βάση της επιτυχίας ενός διακρατικού έργου είναι

η ισχυρή πεποίθηση ότι το έργο θα είναι επωφελές και για τις τρεις ΟΤΔ. Μετά από μια κριτική και συνολική αξιολόγηση του έργου, αποφάσισαν να βασίσουν τη συνεργασία τους στη βελτίωση της διασύνδεσης της ιστορίας και του πολιτισμού με τον τουρισμό και την απασχόληση. Με τη σύνδεση του τουρισμού με τον πολιτισμό, το έργο αποσκοπεί στη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, ιδίως για τις γυναίκες, προκειμένου να ενισχυθούν οι δεσμοί μεταξύ πατρίδας και ιστορίας προς όφελος των νέων.

Προκειμένου να γνωρίζουν τις βέλτιστες πρακτικές, οι τρεις διευθύνοντες σύμβουλοι των ΟΤΔ ήρθαν σε επαφή με μια ιταλική ΟΤΔ, τη Val Venosta στο Νότιο Τυρόλο, η οποία είχε υλοποιήσει παρόμοιο πρόγραμμα στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας Leader.

Όνοματεπώνυμο του υπευθύνου επικοινωνίας:

Günter Salchner

Διεύθυνση: REA Außerfern, Kohlplatz 7,
A-6600 Pflach

Τηλ. (43-5672) 62387

Φαξ (43-5672) 62387-139

E-mail: rea@allesausserfern.at

Internet: www.allesausserfern.at/rea

Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Η προσέγγιση Leader: βασικός οδηγός

Λουξεμβούργο: Υπηρεσία Επισήμων Εκδόσεων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων

2006 — 24 σ. — 21 x 29,7 cm

ISBN 92-79-02043-9

ΠΩΛΗΣΗ ΚΑΙ ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

Οι επί πληρωμή εκδόσεις της Υπηρεσίας Εκδόσεων διατίθενται μέσω ενός παγκόσμιου δικτύου αντιπροσώπων πωλήσεων.

Ποια διαδικασία πρέπει να ακολουθήσετε για να αποκτήσετε κάποια έκδοση;

Αφού προμηθευτείτε τον κατάλογο των αντιπροσώπων πωλήσεων, επιλέξτε τον αντιπρόσωπο που σας ενδιαφέρει και επικοινωνήστε μαζί του για να δώσετε παραγγελία.

Πώς θα προμηθευτείτε τον κατάλογο των αντιπροσώπων πωλήσεων;

- Συμβουλευθείτε τον ιστοχώρο της Υπηρεσίας Εκδόσεων
<http://publications.europa.eu/>
- Ή ζητήστε τον κατάλογο μέσω φαξ στον αριθμό (352) 29 29-42758 και θα τον λάβετε σε έντυπη μορφή

**Ευρωπαϊκή Επιτροπή
Γενική Διεύθυνση Γεωργίας και Αγροτικής Ανάπτυξης**

Για περισσότερες πληροφορίες:

Rue de la Loi 200
B-1049 Bruxelles

Τηλέφωνο

Απευθείας (32-2) 295 63 63

Τηλεφωνικό κέντρο (32-2) 299 11 11

Φαξ (32-2) 299 17 61

Δικτυακός τόπος

http://ec.europa.eu/agriculture/index_el.htm

Υπηρεσία Εκδόσεων

Publications.europa.eu

ISBN 92-79-02043-9

9 789279 020438